

Државне институције за промовисање и заштиту људских права

Резолуција Генералне скупштине 48/134 од 20. децембра 1993. године.

Генерална скупштина,

позивајући се на релевантне резолуције у вези са државним институцијама за заштиту и промовисање људских права, првенствено на резолуције 41/129 од 4. децембра 1986. године и 46/124 од 17. децембра 1991. године као и на резолуције Комисије за људска права 1987/40 од 10. марта 1987. године, 1/1988/72 од 10. марта 1988. године, 2/1989/52 од 7. марта 1989. године, 3/1990/73 од 7. марта 1990. године, 4/1991/27 од 5. марта 1991. године и 5/1992/54 од 3. марта 1992. године 6/ и забиљешке резолуције Комисије од 1993/55 од 9. марта 1993. године, 7/

истичући значај Универзалне декларације о људским правима, 8/ Међународне конвенције о људским правима 9/ и других међународних инструмената за промовисање поштивања и праћења стања људских права и основних слобода,

потврдивши да би се приоритет требао дати развоју одговарајућих уређења на државном нивоу како би се осигурала ефикасна примјена међународних стандарда људских права,

увјерени у значај улоге коју институције на државном нивоу имају у промовисању и заштити људских права и основних слобода и у развоју и промовисању јавне свијести о тим правима и слободама

признајући да Уједињене нације могу имати улогу проводника у пружању помоћи код развоја државних институција, дјелујући као мјесто размјене информација и искустава,

водећи рачуна с овим у вези према смјерницама у вези са структуром и функционисањем државних и локалних институција за промовисање и заштиту људских права усвојеним од стране Генералне скупштине у њеној резолуцији 33/46 од 14. децембра 1978. године,

поздрављајући растући интерес широм свијета за успостављање и јачање државних институција, који је исказан за вријеме регионалног састанка за Африку у оквиру Свјетске конференције о људским правима, који је одржан у Тунису од 2. до 6. новембра 1992. године, регионалног састанка за Латинску Америку и Карибе, одржаног у Сан Јозе од 18. до 22. јануара 1993. године, регионалног састанка за Азију, одржаног у Банкоку од 29. марта до 2. априла 1993. године, радионице Комонвелта о државним институцијама за људска права, одржане у Отави од 30. септембра до 2. октобра 1992. године и радионице за Азијско-пацифички регион о питањима људских права, одржане у Џакарти од 26. до 28. јануара 1993. године, и који је манифестован у одлукама које су недавно објављене од стране земаља чланица за успостављање државних институција за промовисање и заштиту људских права,

имајући у виду Бечку декларацију и Програм активности, 10/ у којем је Свјетска конференција о људским правима потврдила значај и конструктивну улогу коју су државне институције имале у промовисању и заштити људских права, посебно у савјетодавној улози коју су имале према надлежним властима, њиховој улози у исправљању повреда људских права, у ширењу информација о људским правима и едукацији у области људских права,

примијетивши различит приступ који је усвојен широм свијета у промовисању и заштити људских права на државном нивоу, истичући и признајући вриједности таквих приступа промовисања универзалног поштовања и праћења стања људских права и основних слобода,

1. Са задовољством биљежи унапријеђени извјештај генералног секретара, 11/ припремљеног у складу са резолуцијом Генералне скупштине 46/124 од 17. децембра 1991. године;
2. Потврђује значај развоја, у складу са државним законодавством, ефикасних државних институција за промовисање и заштиту људских права и биљежи осигуравање плурализма њихових чланова и њихову независност;
3. Подстиче земље чланице да успоставе или, гдје оне већ постоје, да ојачају државне институције за промовисање и заштиту људских права и да уврсте те елементе у планове државног развоја;
4. Подстиче државне институције за промовисање и заштиту људских права успостављене у земаљама чланицама да спријече и да се боре против свих повреда људских права побројаних у Бечкој декларацији и Програму активности и релевантним међународним инструментима;
5. Захтијева од Центра за људска права секретаријата УН-а да настави са својим настојањима у промовисању сарадње између Уједињених нација и државних институција, посебно у области савјетодавних услуга и техничке помоћи те информисања и едукације, укључујући и у оквиру Свјетске јавне информативне кампање о људским правима;
6. Такођер захтијева од Центра за људска права да на захтјев земаља успостави центре Уједињених нација за документацију и едукацију у области људских права и да то учини на основу утврђених процедура за кориштење доступних ресурса у оквиру Волонтерског фонда Уједињених нација за савјетодавне услуге и техничку помоћ у области људских права;
7. Захтијева од генералног секретара да приоритетно одговори на захтјеве земаља чланица за помоћ у успостављању и јачању државних институција за промовисање и заштиту људских права као дијела програма савјетодавних услуга и техничке сарадње у области људских права, као и државних центара за документацију и едукацију у области људских права.
8. Подстиче све земље чланице да подузму одговарајуће кораке у правцу промовисања размјене информација и искустава у вези са успостављањем и ефикасним дјеловањем таквих државних институција;
9. Потврђује улогу државних институција као агенција за ширење материјала о људским правима и за друге јавне информативне активности, припремљене и организоване под покровитељством Уједињених нација;

10. Поздравља организацију под покровитељством Центра за људска права наредног састанка у Тунису у децембру 1993. године, посебно са циљем да се размотре начини и средства за промовисање техничке помоћи за сарадњу и јачање државних институција и наставак разматрања свих питања која су у вези државних институција;
11. Поздравља такођер принципе који су у вези са статусом државних институција, а који се налазе у додатку ове резолуције,
12. Подстиче успостављање и унапређивање државних институција имајући у виду те принципе и признајући да је право сваке земље чланице да изабере оквир који најбоље одговара њеним посебним потребама на државном нивоу.
13. Захтијева од генералног секретара да извијести Генералну скупштину на њеној 50. сједници о имплементацији ове резолуције.

ДОДАТАК

Принципи који су у вези са статусом државних институција

Надлежност и одговорности

1. Државна институција има надлежност да промовише и штити људска права.
2. Државној институцији се даје најшири могући мандат, који је јасно утврђен у уставу или законодавном тексту, у којем је посебно наведен њен састав и надлежност.
3. Државна институција, између осталог, има сљедеће одговорности:
 - (a) Да влади, парламенту и сваком другом надлежном тијелу, на савјетодавној основи, било на захтјев те власти или кроз провођење својих овлаштења достави на увид ствар без даљег просљеђивања, мишљења, препорука, приједлога и извјештаја о свим стварима које су у вези са промовисањем и заштитом људских права; државна институција може одлучити да их објави; ова мишљења, препоруке, приједлози и извјештаји као и сви други прерогативи државне институције односе се на сљедеће области:
 - (i) Све законске и управне одредбе, као и одредбе које су у вези са правосудним организацијама, којима се одржава и проширује заштита људских права; с тим у вези државна институција разматра законодавне и управне одредбе које су на снази као и све поднеске и приједлоге и издаје препоруке гдје је то неопходно како би се осигурало да се те одредбе ускладе са основним принципима људских права; државна институција, ако је то потребно, препоручује усвајање новог законодавства, измјену законодавства које је на снази и усвајање или измјену административних мјера;
 - (ii) Све ситуације повреда људских права које одлучи да разматра;
 - (iii) Припрема извјештаје ситуације у држави у вези са људским правима уопће, и о специфичнијим стварима;
 - (iv) Указује влади на ситуације у дијеловима земље у којима је дошло до повреде људских права и предлаже иницијативе којима би се

окончала таква ситуација и, гдје је то неопходно, изражава мишљење о ставовима и реакцијама Владе;

- (b) Да промовише и осигура усклађивање законодавних одредби и пракси на државном нивоу са међународним инструментима за људска права којих је земља чланица, и њихову ефикасну provedбу;
- (c) Да подстакне ратификовање горе споменутих инструмената или припајање тим инструментима, и да осигура њихову provedбу;
- (d) Да допринесе извјештајима које земља чланица мора доставити тијелима и комитетима Уједињених нација, и регионалним институцијама, у складу са својим обавезама из споразума и, када је то неопходно, да изрази мишљење о томе, уз дужно поштивање њихове независности;
- (e) Да сарађује са Уједињеним нацијама и свим другим организацијама у систему Уједињених нација, са регионалним институцијама и државним институцијама других земаља које су надлежне у областима промовисања и заштите људских права;
- (f) Да помогне у формулисању програма подучавања и истраживачких радова о људским правима и да учествује у њиховим провођењима у школама, на универзитетима и професионалним круговима;
- (g) Да издаје публикације о људским правима и настојањима у борби против свих врста дискриминације, посебно расне дискриминације, унапређењем подизања јавне свијести, посебно путем информација и едукације и кориштењем свих врста медија.

Састав и гаранције независности и плурализам

1. Састав државне институције и именовање њених чланова, било путем избора или на други начин, уређен је у складу са поступком који даје све неопходне гаранције за осигурање плуралистичке заступљености друштвених снага (цивилног друштва) укључених у промовисање и заштиту људских права, посебно овлаштењима која омогућавају ефикасну сарадњу коју је потребно успоставити са, или кроз присуство, представника:

- a) невладиних организација одговорних за људска права и и настојања у борби против расне дискриминације, синдиката, друштвених и професионалних организација, нпр. удружења адвоката, доктора, новинара и еминентних научника;
- b) трендова у филозофским и религијским размишљањима;
- c) универзитета и квалификованих експерата;
- d) парламента;
- e) одсјека Владе (ако су они укључени, њихови представници би требали учествовати у дискусијама само у својству савјетника).

2. Државна институција има инфраструктуру погодну за неометано провођење својих активности, посебно адекватно финансирање. Сврха оваквог финансирања би требала бити да омогући да државна институција има властито особље и просторије, како би била независна од Владе и како не би подлијегала финансијској контроли која би могла утицати на њену независност.

3. Ради осигурања стабилног мандата члановима државних институција, без чега нема стварне независност, њихово именовање се проводи службеним актом

који утврђује посебну дужину мандата. Овај мандат може бити обновљив, ако је осигуран плурализам чланства институције.

Методe рада

У оквиру свог рада државна институција:

- a) слободно разматра сва питања која спадају у оквиру њене надлежности, било да су достављена од Владе или запримљена од стране институције без просљеђивања вишим органима власти, а на приједлог њених чланова или подносиоца жалбе;
- b) саслуша свако лице и добије сваку информацију и документ неопходан за процјену ситуација које спадају у њену надлежност;
- c) обраћа се јавности директно или путем медија посебно ради објављивања својих мишљења и препорука;
- d) редовно се састаје и кад год је то потребно у присутности свих својих чланова након што су сви правовремено обавијештени;
- e) успоставља неопходне радне групе међу својим члановима и успостављају локалне или регионалне одјеле ради помоћи у вршењу њене функције;
- f) одржава консултације са другим тијелима, било судским или другим, одговорним за промовисање и заштиту људских права (посебно са омбудсменима, медијаторима и сличним институцијама);
- g) у вези са основном улогом коју имају невладиних организација у проширивању рада државних институција, развија односе са невладиним организацијама посвећеним промовисању и заштити људских права, економском и социјалном развоју, борби против расизма, заштити посебно рањивих група (посебно дјеца, радника миграната, избјеглица, ментално и физички обољелих лица) или специјализованим подручјима.

Додатни принципи у вези са статусом комисија

са quasi-судском надлежношћу

Државна институција има овлаштење да саслуша или разматра жалбе или петиције у вези са појединачним ситуацијама. Предмети јој се могу предочавати од стране појединаца, њихових представника, треће стране, невладиних организација, удружења или синдиката или било којег другог представника организација. У овим околностима, и без прејудицирања горе наведених принципа који су у вези са другим овлаштењима комисија, функције које су им повјерене заснивају се на сљедећим принципима:

- a) тражењу пријатељског рјешења путем помирења или, у границама предвиђеним законом, путем обавезујућих одлука или, гдје је потребно, на основу повјерљивости;
- b) обавјештавању стране која је поднијела жалбу или петицију о њеним правима, посебно о расположивим правним лијековима и унапређењем њеног приступа истима;

- c) saslušaću сваке жалбе или петиције или упућивању истих неком другом надлежном органу у законским оквирима;
- d) издавању препорука надлежним властима, посебно на предлагању измјена или реформи закона, одредаба или управних пракси, посебно ако исте стварају потешкоће особама које подносе представке ради утврђивања својих права.